

سید حسین موسویان *

به این ۱۴ دلیل عربستان سعودی یک قدرت شکست خورده خاورمیانه است

سید حسین موسویان معاون پیشین سیاست خارجی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی، با انتشار مقاله ای در هافینگتون پست آمریکا، با ذکر ۱۴ مورد، عربستان را قدرت شکست خورده منطقه ای دانست و پیش بینی کرد در صورت استمرار سیاستهای جاری، این کشور دیر یا زود فرو خواهد پاشید.

وی با مروری بر تحولات روابط ایران و عربستان بعد از اعدام دسته جمعی ۴۷ نفر توسط حکومت سعودی شامل چهار چهره برجسته شیعه از جمله شیخ النمر، رهبر شیعیان عربستان، مقاله خود را چنین نوشت:

اکنون روشن است که جامعه جهانی و قدرتهای بزرگ نگران تنش فزاینده در روابط دو قدرت خاورمیانه، ایران و عربستان، و تاثیرات منفی آن در گسترش نزاعهای قومی، جنگ داخلی و عواقب فاجعه بار منطقه ای آن هستند. مهم این است که بتوان دلیل سیاستهای تهاجمی اخیر عربستان را درک و ریشه یابی کرد.

به اعتقاد من دلیل سیاستهای اخیر عربستان را باید در چهار دهه شکستهای پیاپی دانست که ریاض سعی میکند با سیاستهای تهاجمی مانع از تغییر رژیم در عربستان گردد. اجازه دهید مروری بر برخی از شکستهای چند دهه اخیر عربستان داشته باشیم:

۱- در ابتدای دهه ۸۰ عربستان و متحدینش از تجاوز صدام، دیکتاتور عراق، به ایران حمایت کردند، دهها میلیارد کمک مالی به او کردند تا ایران را تجزیه کند. همه جملگی شکست خوردند، صدام رفت و ایران قدرتمند تر از همیشه باقیمانده است.

۲- عربستان از ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۰ چهار میلیارد دلار کمک مالی به گروههای وهابی افغانستان بویژه طالبان و القاعده نمود. ایران هم متقابلاً روی گروههای تاجیک و هزاره و شیعه سرمایه گذاری کرد. بعد از حادثه حمله به برجهای دوقلوی نیویورک، ایران و آمریکا با همکاری مشترک طالبان و القاعده را شکست دادند و حکومت جدید در افغانستان ایجاد کردند.

۳- از ۱۹۲۰ به بعد، اقلیت سنی بر عراق حکومت میکرد و تبعیض نسبت به شیعه اکثریت اعمال میشد. با حمله سال ۲۰۰۳ آمریکا به عراق صدام ساقط شد و در طی انتخاباتی آزاد شیعه به قدرت رسید. سعودیها هم گله ممندند که آمریکا عراق را دو دستی به ایران تحویل داد.

۴- بعد از ۲۰۰۵ عربستان مدام تلاش کرد تا آمریکا را برای حمله نظامی به ایران قانع کند و به قول پادشاه سعودی 'سرمار راقطع کند'، اما آمریکا زیر بار نرفت.

۵- عربستان حامی اصلی بن علی دیکتاتور فاسد تونس بود که بعد از ۲۳ سال حکومت، در ژانویه ۲۰۱۱ با تظاهرات مردمی مجبور به فرار شد. این اولین باری بود که بر اثر بیداری اسلامی و قیام مردمی، رهبر یک کشور عربی ساقط شد.

۶- مبارک دیکتاتور فاسد مصر ۳۰ سال با حمایت عربستان بر مصر حکومت داشت که با ۱۸ روز تظاهرات مردم مصر در فوریه ۲۰۱۱ ساقط شد.

۷- بعد از سقوط دیکتاتورهای تونس و مصر، این بار عربستان برای سرکوب قیام مردمی شیعیان اکثریت، به بحرین لشکر کشی کرد تا از حکومت اقلیت سنی حمایت کند. با وجود پنج سال اشغال نظامی، ریاض در حل بحران بحرین هم شکست خورده است.

۸- از آغاز بحران سوریه، عربستان سعی نموده که آمریکا را برای حمله نظامی به سوریه قانع کند لیکن تلاشهایش با شکست مواجه شده است.

۹- سیاست 'اسد باید برود' عربستان شکست خورده است. اسد بر مسند قدرت باقی است و قدرتهای جهانی هم به این نتیجه رسیده اند که اسد بخشی از راه حل است. رابرت مالی مسئول خاورمیانه کاخ سفید حاشیه یک یادداشت کاری اینگونه مینویسد: 'بجای اینکه رژیم اسد به زور قانع شود که در مورد سرنوشت خودش مذاکره کند، وضعیت سوریه به بن بست نظامی به نفع داعش کشیده شده که نتیجه آن یک بحران بی انتها با عواقب فاجعه بار انسانی، استراتژیک و جغرافیایی شده است'.

۱۰- با روی کار آمدن دولت روحانی و بعد از دو سال مذاکره، توافق هسته ای ایران و قدرتهای جهانی در جولای ۲۰۱۵ امضاء شد. اجرای موفقیت آمیز این توافق میتواند به همکاریهای مشترک ایران و آمریکا جهت حل بحرانهای منطقه همچون سوریه و عراق و یمن کمک کند. عربستان از این توافق آشفته شد و تهدید کرد که از پاکستان بمب اتم خواهد گرفت.

۱۱- از اوائل ۲۰۱۵ عربستان مدام یمن را بمباران کرده و هزاران شهروند بیگناه را قتل عام کرده بدون اینکه هیچ دستاوردی بجز تقویت داعش و القاعده در یمن داشته باشد. ریچارد هاس رئیس شورای روابط خارجی آمریکا در توئیتر خود نوشت: اکنون

نگرانی این وجود دارد که یمن تبدیل به ویتنام عربستان گردد.

۱۲- عربستان به قصد ضربه زدن به ایران، قیمت نفت را از ۱۲۰ دلار به ۳۰ دلار کاهش داده و اکنون خود دچار بحران کسری بودجه بیسابقه ای شده بطوریکه امسال ۹۰ میلیارد دلار کسری بودجه خواهد داشت.

۱۲- عربستان با بحرانهای متعدد داخلی همچون: فساد، نبود دموکراسی، تبعیض آشکار علیه اقلیت شیعه، جنگ قدرت در داخل خانواده سلطنتی و بدترین کارنامه حقوق بشری مواجه است.

۱۴- امروزه جهان به اجماع رسیده که تروریسم تکفیری همچون داعش، بزرگترین تهدید امنیت جهان است. توماس فرید من نویسنده مشهور نیویورک تایمز نوشت: 'داعش یک پدر دارد و آنهم عربستان سعودی و مجتمع صنعتی ایدیولوژیکی آن است!'

امروزه حتی آمریکا هم به این نتیجه رسیده که عربستان منبع اصلی حامی داعش است و گروههای تروریستی است. موسویان سفیر پیشین ایران در آلمان با برشمردن ۱۴ مورد از شکست های فاحش عربستان در سیاست خارجی و داخلی مینویسد:

اکنون باید دید آخر خط چیست. ریاض باید درک کند که مشکلات اساسی دارد و نیازمند راه حل اساسی است.

از زمان انقلاب اسلامی ۱۹۷۹ ایران تاکنون عربستان تلاش کرده با هزینه ایران جایگاه ژئوپولتیک خود را افزایش دهد. عربستان تا کنون برای فرار از واقعیتها برای حل مشکلات خود ساخته اش همیشه یک راه حل ارائه کرد و آن هم 'سرزنش ایران' بوده است.

ریاض بسیار فراتر از ظرفیت خود دست درازی کرده است. در سوریه و بحرین و یمن دخالت کرده، از گروههای تروریستی حمایت کرده و حالا هم با ایران قطع رابطه نموده است.

واقعیت این است که عربستان یک قدرت منطقه ای شکست خورده است که در صورت استمرار سیاستهای سنتی اش، دیر یا زود فرو خواهد پاشید.